

Till: i.remissvar@regeringskansliet.se
i.esd.remissor@regeringskansliet.se

GlobalConnects remissvar på promemorian Ett undantag från lokaliseringsprincipen för kommunal bredbandsutbyggnad (I 2021:A)

Sammanfattning

Grundprincipen i utredarens förslag är bra. Nyinvesteringar i direkt anslutning till ett bredbandsnät i den egna kommunen kan bidra till att nå svårtillgängliga hushåll och arbetsställen i kommunala gränsområden.

För att genomföra en lagändring behöver regeringen utreda och förtydliga några områden i förslaget:

1. Den kommunala kompetensen på bredbandsområdet måste tydliggöras och förslaget bör dessutom avgränsas till att endast omfatta passiv bredbandsinfrastruktur (kanalisation och svart fiber).
2. Begreppet geografisk närhet behöver förtydligas ytterligare.
3. Regeringen måste även tydliggöra hur efterlevnaden av reglerna kring undantag från lokaliseringsprincipen ska säkerställas.
4. Vidare behöver regeringen tillskjuta resurser och agera för att stävja det redan pågående överträdelserna där ett flertal kommunala stadsnät redan i dag, på oklara rättsliga grunder, agerar utanför den egna kommungränsen.

För en lagändring krävs en utredning av kommunal kompetens på bredbandsområdet

I kommittédirektiven avgränsade regeringen bort att utreda vilken typ av verksamhet kommuner mer specifikt får bedriva på bredbandsområdet. Eftersom speciallagstiftning saknas på området måste bedömningen av vilken verksamhet som kommuner får bedriva göras utifrån den allmänna kommunala kompetensen. Som beskrivs i promemorian är det oklart vad som ryms i den allmänna kompetensen och vilken typ av bredbandsverksamhet som kommuner får bedriva. GlobalConnect tillstyrker utredarens slutsatser kring detta.

Utan att definiera gränserna för vilken verksamhet som kommunerna faktiskt får bedriva för det fall undantag görs från lokaliseringsprincipen går det inte heller att bedöma konsekvenserna av utredarens förslag. Det är omöjligt att överblicka konsekvenserna när det fortsatt är oklart vilken förändring som ska analyseras.

Det är bra att syftet med lagändringen är tydlig. Nyinvesteringar i direkt anslutning till ett bredbandsnät i den egna kommunen kan bidra till fler får tillgång till snabbt bredband. Om förslaget skulle begränsas till att endast omfatta nyinvestering i passiv bredbandsinfrastruktur (kanalisation eller svart fiber) blir konsekvenserna tydligare och går att överblicka. GlobalConnect skulle därmed kunna tillstyrka förslaget under förutsättning att även begreppet geografisk närhet förtydligas. För passiv infrastruktur innebär förslaget att skalfördelar kan utnyttjas för att möjliggöra utbyggnad i gränslandet mellan kommuner. Skalfördelar för passiv infrastruktur innebär att till

exempel schakt och kablar kan samutnyttjas för att nå geografiskt närliggande byggnader. Det skulle kunna medföra att hushåll och företag som idag saknar bredband skulle kunna få överkomliga erbjudanden om bredbandsanslutning. Skalfördelar som skapas i aktörers verksamhet på högre förädlingsnivåer i värdekedjan saknar denna geografiska koppling. Exempelvis kan skalfördelar på tjänstenivå uppnås genom att flera kunder spridda inom landet delar på kostnader för till exempel servrar, internationell internetkapacitet och kundservice. På sådana högre förädlingsnivåer saknas behovet av geografisk närhet för att uppnå skalfördelar.

Regeringens egen expertmyndighet Konkurrensverket påtalar att det är angeläget att tydliggöra gränserna för den kommunala kompetensen på området.¹ Eftersom det redan enligt nuvarande lagstiftning är svårt att avgöra vilken verksamhet kommuner får bedriva på bredbandsområdet skulle promemorians förslag till och med öka otydligheten och risken för överträdelser.

Om regeringen önskar gå vidare med utredarens förslag måste sammanfattningsvis frågan om vilken bredbandsverksamhet som kommuner får bedriva utredas för att det överhuvudtaget ska vara möjligt att bedöma konsekvenserna.

Begreppet geografisk närhet behöver tydliggöras

Utredningen föreslår att kommuner får bygga nät i geografisk närhet till bredbandsverksamheten inom kommunen. Mot bakgrund av den nuvarande marknadssituationen där flera kommunala aktörer bryter mot lokaliseringsprincipen och har byggt nät långt utanför den egna kommunen måste begreppet geografisk närhet förtydligas. Enligt PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2020 (PTS-ER-2021:16) ("PTS bredbandskartläggning") tillhandahåller till exempel Stockholms kommunala bolag Stokab bredbandsanslutning i 32 kommuner och Göteborgs kommunala bolag Gothnet tillhandahåller bredbandsanslutning i tio kommuner. Det innebär att redan i dag, och enligt rådande lagstiftning, bedriver kommuner verksamhet inte bara i angränsande kommuner utan även långt utanför den egna kommunen. Vad innebär de föreslagna reglerna i relation till den verksamhet som dessa stadsnätsexempel bedriver? Att stadsnäten bara får expandera sin verksamhet i angränsade kommuner eller var som helst i anslutning till sitt nuvarande bredbandsnät? Det vore orimligt att stadsnät som redan i dag agerar i strid med lokaliseringsprincipen tillåts expandera i kommuner som inte angränsar till den egna kommunen. Lagförslaget behöver därför förtydligas för att undvika kommande tolkningsproblem.

Vem ska utöva tillsyn och hur ska överträdelser beivras?

Redan idag bedriver alltså många stadsnät bredbandsverksamhet i flera kommuner utöver den egna. Av PTS bredbandskartläggning 2020 framgår att 78 stadsnät levererade bredbandsanslutningar i fler än en kommun. På två år, sedan PTS

---

¹ Konkurrensverkets skrivelse till regeringen om Kommunal kompetens på fiber- och bredbandsområdet, Dnr 705/2021.

bredbandskartläggning 2018, hade 51 stadsnät expanderat till ytterligare kommuner. Flera av dessa kommunöverskridande verksamheter följer nuvarande regler och bedrivs som kommunförbund eller gemensamma bolag. Flera bedriver dock verksamhet uppenbart i strid med rådande lagstiftning. Det finns stadsnät som byggt bredbandsanslutningar långt från den egna kommunen. I flera exempel är stadsnäten etablerade i fler än tio kommuner. Regeringen har uppenbarligen misslyckats i att säkerställa att nuvarande lagstiftning efterlevs. Att kommunernas efterlevnad av lagstiftningen skulle öka genom utredarens förslag förefaller föga sannolikt.

Missbruk och överträdelser har inte kunnat stävjas fram till idag. Detta har en tydlig negativ påverkan på konkurrenssituationen på marknaden och hämmar dessutom investeringsviljan. Om kommuner inte följer nuvarande regler är det idag mycket svårt att åstadkomma rättelse. Utredningarna och efterföljande rättsprocesser hos tillsynsmyndigheten Konkurrensverket tar typiskt sett mycket lång tid, många gånger 5–10 år, innan ärendet når ett slutligt avgörande. Utan hjälp av Konkurrensverket och effektiva domstolsprocesser är det i det närmaste omöjligt för en enskild att uppnå rättelse vid kommunala överträdelser av dagens regler.

Det framgår inte av promemorian vilken myndighet som ska utöva tillsyn över att den nya lagen följs eller hur överträdelser ska stävjas. För att skapa tilltro till regelverket och skapa ett bra investeringsklimat på marknaden är det av stor betydelse att överträdelser beivras. Eftersom regeringen inte vidtar åtgärder för att säkerställa effektiv efterlevnad ens av den befintliga lagstiftningen saknar den föreslagna lagändringen i praktiken helt betydelse.

David Troäng

david.troeng@globalconnect.se